
„Acinic cell-like“ diferenciace v invazivním duktálním karcinomu a duktální hyperplazii mléčné žlázy – popis dvou případů

Kinkor Z., Skálová A.

Bioptická laboratoř s.r.o., Plzeň

Souhrn

Popisovány jsou dvě léze mléčné žlázy s nesmírně vzácnou diferenciací (metaplazií), napodobující acinické buňky serózní slinné žlázy. Jednalo se o ženy ve věku 71 a 40 let; u první jsme rysy podobné acinickému karcinomu našli v invazivní komponentě solidního intraduktálního papilokarcinomu, u druhé ženy se jednalo o rozsáhlé změny v rámci běžné intraduktální hyperplazie náhodně zjištěné při exstirpaci fibroadenomu. V obou pozorováních se shodně vyskytovaly hojně epitelie s četnými, v barvení PAS pozitivními, intracytoplazmatickými granuly, která reagovala masivně s protilátkou proti lysozymu a v ultrastruktuře měla jednoznačnou podobu zymogenních granul. Diskutována je diferenciální diagnostika neoplastických proliferací prsu s oxyfilní a granulovanou cytoplazmou a na pozadí literárních faktů a jedinečného nálezu této diferenciace v běžné duktální hyperplazii jsou zvažovány biologické implikace.

Klíčová slova: mléčná žláza – acinickému karcinomu podobný – karcinom podobný slinné žláze – duktální hyperplazie – diferenciace

Summary

Acinic Cell-like Carcinoma and Acinic Cell-like Change in Ductal Hyperplasia of the Breast – Report of Two Cases

Described are two epithelial lesions of the breast displaying extremely rare, widespread acinic cell-like differentiation (metaplasia). Two women, 70 and 40-year-old, one with invasive ductal papillocarcinoma, the other one with conventional intraductal hyperplasia without atypia, both demonstrated massive diffuse, PAS positive, granular eosinophilic transformation of the cell cytoplasm. This unusual cell appearance closely simulated acinar cells in normal serous salivary gland/acinic cell carcinoma or Paneth cells. Both extensive expression of lysozyme and finding of numerous zymogen granules ultrastructurally confirmed the acinic cell-like phenotype. Discussed is differential diagnosis of the breast neoplasm containing overt eosinophilic and granular cytoplasm. Reviewing literature and comparing our unique finding of unusual salivary-type differentiation in conventional ductal hyperplasia of the breast, biologic implications are considered.

Key words: breast – acinic cell-like carcinoma – salivary gland-like carcinoma – ductal hyperplasia – differentiation

Čes.-slov. Patol., 41, 2005, No. 1, p. 29–33

V prsu se zřídka vyskytují tumory, které jsou morfologicky prakticky totožné s obdobnými lézemi slinných žláz (2,13). Mezi ty nejčastější patří adenoidně cystický karcinom, epimyoepteliální karcinom (v prsu známý spíše pod označením adenomyoepteliom), pleomorfní adenom, mukoeptidermoidní či adenoskvamózní karcinom. Biologicky jde v mléčné žláze, na rozdíl od klasických představitelů slinných žláz, vesměs o níže maligní proliferace (2,13). Zatím nejvzácnější je diferenciace napodobující acinický karcinom slinných žláz (ACLD) a v literatuře je zaznamenáno asi patnáct případů, z toho jeden u muže (4, 7, 8, 9, 13, 14, 18, 19). Ve všech pozorováních šlo o invazivní karcinomy se solidním nebo mikroalveolárním či mikrotubulárním uspořádáním, kdy se v cytoplazmě nádorových buněk nacházela v běžném hematoxylin-eozínovém barvení hojná, různě

veliká, výrazně eozinofilní granula. Ta vykazovala typickou pozitivitu v barvení metodou PAS a imunohistochemicky reagovala s protilátkami proti slinné alfa-amyláze a lysozymu. Jejich substrátem v ultrastruktuře byla klasická zymogenní sekreční granula. Přesný biologický význam, patrně i vzhledem k nízké incidenci tohoto neobvyklého morfofenotypu, není dosud vymezen a soudí se, že snad půjde jen o vzácný metaplastický epifenomén v průběhu neoplastické transformace, nikterak zásadně neovlivňující prognózu nádoru (7, 13, 18). Spekulace o možné spojitosti těchto proliferací s mikroglandulární adenózou resp. sekretorickým karcinomem zůstávají nepotvrzeny (7, 9, 10).

Sami jsme se v patologii prsní žlázy s touto mimořádně vzácnou ACLD, napodobující sekreční buňky serózní slinné žlázy resp. buňky acinic-